

I. LITTERAE AD CAPITANEOS DE MILITIBUS EXTRA FINES REGNI NON EMITTENDIS¹

Sigismundus Augustus etc. Generose, fidelis, dilecte. Iam aliquoties de consiliariorum Nostrorum sententia mandaveramus, ne quis de Regno ac dicionibus Nostris in externam militiam proficisci, neve milites equites vel pedites educere auderet. Quoniam vero perfertur ad Nos principes quosdam Germaniae bellum contra se apparare, et res eo spectant, ut Nos ipsi militibus opus habituri esse videamur, iterandum illum ipsum edictum esse duximus. Quare vigore praesentis conventionis Lublinensis iterum edicimus, ne quis omnino de subditis Nostris cuiuslibet status aut condicionis ad externas oras atque gentes militatum proficisci, vel milites equites vel pedites educere per se vel subordinatas personas audeat. Volumus autem et mandamus Fidelitati tuae, ut hoc edictum Nostrum in civitatibus et oppidis iuris dictionis suae in nundinis, foris et aliis conventibus per praeconem publicari faciat, sub poenis in negligentes capitaneos constitutis. Datum in conventionione generali Lublinensi, feria quinta ante dominicam Palmarum anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto [15 III 1554], regni vero Nostri vigesimo quinto. Ad mandatum Sacrae Regiae Maiestatis proprium.

II. LITTERAE RESTIUM

A. Mandatum ad capitaneos de publicandis restium litteris

Sigismundus Augustus etc. Generosi, fideles dilecti! Necessitatibus Regni Nostri id exigentibus generalem bellicam expeditionem una cum senatoribus et consiliariis Nostris decernimus binas itaque restium litteras praemittere, ut iis nobilitas ad arma concitetur, Nobis visum est. Quamobrem Fidelitati tuae mandamus, ut primas mox, ut redditae fuerint, alteras vero quatuor hebdomadis post voce praeconis pro templis, in foris ac aliis locis publicis proclamari iubeat, atque ad nobilitatem praefecturae suae perferendas curet. Interea tamen iudicia castrensia exerceat et, ut terrestria quoque celebrentur, det operam pro officii sui debito et gratia Nostra factura. Datum Lublini XV die Aprilis, anno Domini MDLIII [75 IV 1554], regni vero Nostri XXV. Ad mandatum Sacrae Maiestatis Regiae proprium.

B. Primae restium litterae

Sigismundus Augustus Rex [etc]. Universis et singulis palatinis, castellanis, dignitariis, officialibus, terrigenis, nobilibus, advocatis, scultetis et civibus ceterisque cuiuscunque status, condicionis et praeceminentiae subditis Nostris, bona quaecunque terrestria hereditaria et obligatoria possidentibus, et ad expeditionem bellicam generalem de iure vel consuetudine Regni Nostri obligatis, sincere et fidelibus dilectis gratiam Nostram Regiam. Magnifici, generosi, nobiles et famati, sincere et fideles Nostri dilecti! Quoniam rumores indies cumulantur rumoribus hostes in armis esse, neque aliud quam occasionem invadendi Regni expectare, cavendum vicissim putavimus, ne, si quid illi contra Nos moliri incipiant, imparatos Nos ad propulsandam vim reperiant. Quare primis hisce restium litteris admovendos vos duximus admonemusque et mandamus, ut ab equis, armis aliisque rebus omnibus quae belli usus postulat, mature sitis parati et cum res ipsa postulaverit, et a Nobis tertiis restium litteris fueritis evocati in quemcunque locum et quocunque tempore intra hunc et futurum conventum Regni ducere vos pro rei necessitate et belli ratione visum Nobis fuerit, sequi Nos instructi rebus ad bellum gerendum necessariis possitis. Interea tamen exerceri iudicia, neque ulla ratione intermittere volumus usque tertiarum restium litterae a Nobis missae fuerint. Praesentes autem litteras alius ad alium viciniorem transmittat, ultimus vero ad capitaneum loci remittat,

¹ Por. wyżej: LIX, sejm walny piotrkowski 1552 r., p. V: Litterae ad capitaneos de non emittendis extra Regnum militibus.

sub indignatione Nostra et omnium confiscatione bonorum aliter non facturi. Datum Lublini¹. Ad mandatum Sacrae Maiestatis Regiae proprium.

C. Literae secundae restium

Sigismundus Augustus etc. Universis et singulis palatinis, castellanis etc. ut supra. Mandavimus vobis iam antea primis restium litteris, ut ad reprimendos hostium conatus parati et instructi essetis. Quandoquidem bellica generali expeditione reprimendos eos esse in proximo conventu Regni decretum est, nunc iterum de more hisce secundis restium litteris mandamus, omnino habere volentes, ut equos, arma et cetera ad bellum necessariam pro facultatibus suis bene parata habeatis, ut cum tertiis restium litteris evocati a Nobis fueritis, ad eum locum, ad quem iusserimus, et ad tempus, quod intra hunc, qui proxime habitus est, et futurum conventum Regni designaverimus, conveniatis. Interea vero iudicia habeantur neque intermittantur priusquam tertiarum restium litterae missae a Nobis fuerint. Volumus autem, ut hasce litteras Nostras alter alteri viciniori transmittat, ultimus vero loci capitaneo remittat, sub gravi indignatione Nostra et bonorum omnium confiscatione aliter non facturi. Datum Lublini¹. Ad mandatum Sacrae Maiestatis Regiae proprium.

¹ *W rkps brak daty. Według sumariusza wici wydane były 14 kwietnia 1554 r. (MRPS, t. V, vol. 2, s. 129, nr 6608).*